

DE

DELAVSKA ENOTNOST

1. AVGUSTA 1970 — ŠT. 30 — L. XXVII

PO ZAKLJUČKU JAVNE RAZPRAVE O RAZVOJU KMETIJSTVA

NEPOSREDNE NALOGE

Kot je znano, so na II. seji konference ZKS, po razpravi o družbeno ekonomskih in političnih vidikih kmetijstva, sprejeli stališča in sklepe o nalogah komunistov pri razvijanju kmetijstva v Sloveniji. Konferenca je — sodeč po odmevih v tisku — vzbudila veliko zanimanje celotne slovenske javnosti za probleme kmetijstva, doživela pa je tudi vso podporo v organizacijah ZK, v sindikalnih organizacijah, posebno pa še pri kmetijsko-komunistih.

Bilo bi napak, če bi zdaj, ko smo končno jasno in glasno povedali, da si brez razvitega kmetijstva ne moremo predstavljati modernega gospodarjenja, prekrižali roke in si oddahnil. Lepe besede slej ko prej izvezimo v prazno, če jim ne sledi dejanja. Zato se centralni komitei ZKS namerava že na naslednji seji zavzeti za konkretnizacijo in uresničitev stališč in sklepov (celotne zamisli) konference ZKS, kako razvijati kmetijstvo. S tem namenom že pripravljamo program dela in akcij pri preobražanju kmetijstva. Temeljit naj bi zlasti na naslednjih stališčih in nalogah, ki jih je sprejela konferenca ZKS.

V prihodnje moramo vlagati v kmetijstvo več, da bi nadomestili tisto, kar nam ni uspelo v preteklosti, s čimer bi še bolj pospeševali razvoj industrije, notranjega trga, naše življenjske ravni in družbene produktivnosti dela.

Kako vlagati? Kreditno politiko in druge instrumente finan-

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGES, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

NAŠA SERIJA SESTAVKOV NA TEMO: SPREMEMBE KREDITNO-MONETARNEGA IN BANČNEGA SISTEMA

SAMOSTOJNOST NARODNE BANKE — KDAJ IN KAKO?

Po »novem« za večino odločitev Narodne banke naj ne bi bilo več potrebno soglasje ZIS in Zvezne skupščine, odločitve pa bi namesto guvernerja sprejemala uprava NB SFRJ

Za pretežno večino centralnih bank (pri nas gre za Narodno banko SFRJ) velja, da uživajo precejšnjo stopnjo avtonomnosti pri sprejemanju svojih odločitev. Konkretno: niti vlade niso vselej toliko močne, da bi centralnim bankam predpisale, kakšne ukrepe s področja kreditno-monetarne politike morajo sprejeti, da bi bile gospodarske razmere v državi in pri poslovanju s tujino takšne, kot si jih želi vlada. Tako je seveda načelo, ki se le izjemoma potrjuje tudi v praksi. S tem hočemo reči, da v spornih primerih vodstvo centralne banke in vlada, oziroma parlament poskušajo doseči sporazumno rešitev, ki naj zadovolji tako finančne interese centralne banke, kakor tudi vsakokratne politične in druge interese vlade oziroma parlamenta.

Nobenih bistvenih vzrokov ni, da tudi Narodna banka SFRJ pri sprejemanju svojih odločitev ne bi uživala vsaj približno take avtonomnosti, kot jo imata, denimo, francoska narodna banka ali pa nemška centralna banka. Vendar pa se pri nas še vleče tradicija, podedovana iz časov administrativnega socializma, da namreč Narodna banka SFRJ večino svojih odločitev lahko sprejme šele po poprejšnjem soglasju zveznega izvršnega sveta in zvezne skupščine; se pra-

vi, da mora ukrepati tako, kot ji naročita omenjena družbeno-upravna organa.

V sestavku »Koliko sta vredna dva odstotka«, objavljenem v prejšnji številki DE, smo opozorili na eno izmed zadev, glede katerih se Narodna banka, po izjavi njenega guvernerja, ni strinjala z odločitvijo vlade in zvezne skupščine, vendar je vseeno morala ukrepati, kot ji je

bilo naloženo. Posledice zaradi (morda) zgrešene politične odločitve pa bo seveda najprej morala odpravljati Narodna banka. Karkoli pa bo iz tega nastalo, posledice bo v vsakem primeru občutilo gospodarstvo. Da je zadeva resna, vsekakor lahko sklepamo iz tega, da sicer guverner Narodne banke v zvezni skup-

(Nadaljevanje na 6. strani)

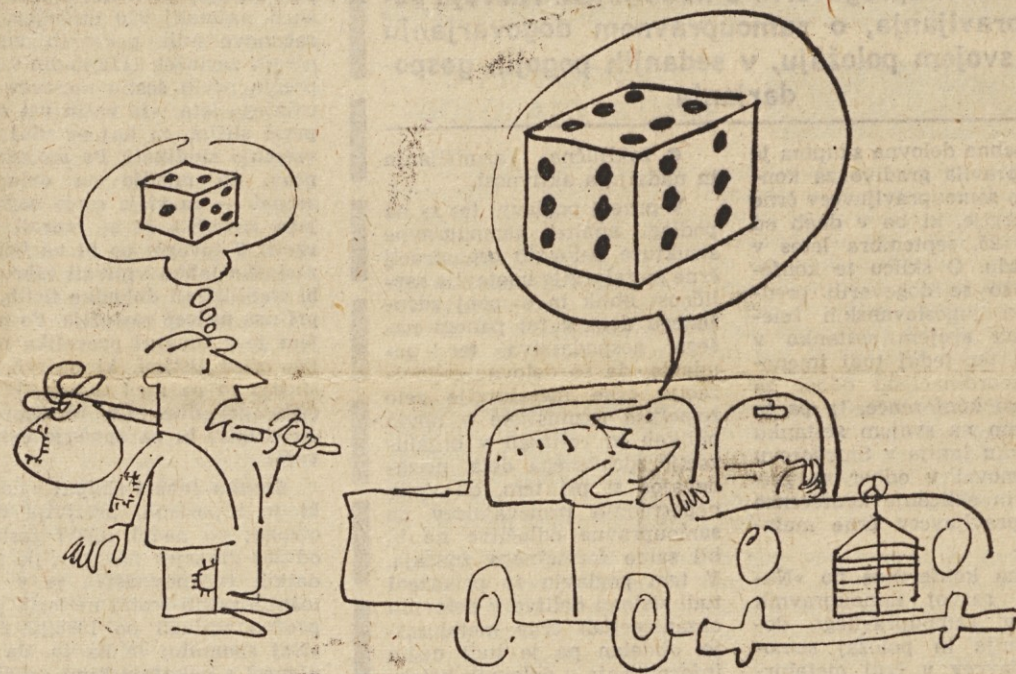
Na razpotju nadaljnega razvoja samoupravljanja

STRAN 3

Referendum z novo vsebino

STRAN 4

A. Novak

ČLOVEK IN SREČA

PO STOPINJAH PRIPOROČILA SINDIKATOV O ZASLUŽKU NAJMANJ 800.— DINARJEV ZA NORMALNO DELO V REDNEM DELOVNEM ČASU

PRENIZKI RAZPONI — NAJHUJŠA ČER DELITVE PO DELU

V tovarni usnja Slovenj Gradec pravijo: »Samo še malo in nihče med nami ne bo zaslužil manj kot 800 dinarjev na mesec!« Vprašanje zase pa pomenijo razponi osebnih dohodkov, zaradi katerih strokovnjakov sploh ne morejo primerno nagraditi za njihovo delo

V nadaljevanju naše akcije smo se tokrat oglašili v Tovarni usnja Slovenj Gradec. Na našo odločitev sta vplivala predvsem dva vzroka. Ta delovna organizacija po poslovnih uspehih in poprečnih osebnih dohodkih sodi med najboljše v svoji občini pa tudi v svoji panogi. Razen tega v tej tovarni trenutno le še kakih 15 ljudi ali 3% vseh zaposlenih zasluži manj kot 800 dinarjev.

ŠE ZA SOL NE BI ZASLUŽILI, ČE BI VZTRAJALI PRI STAREM!

Kot večina drugih naših usnjarn je bila tudi slovenjgraška tovarna močno zastarela. Pred dvema, tremi leti je tudi prišel zanje najbolj kritičen trenutek, ko so se morali odločiti, kaj naj storijo, da bi še vzdržali na trgu. Po daljših razpravah so se ogreli za sicer drzno, vendar očitno edino sprejemljivo rešitev: za korenito preusmeritev proizvodnje.

O tem pripoveduje direktor podjetja Oto Sekavčnik: »Kot proizvajalci vegetabilnega usnja na trgu nismo imeli več česa iskati. Proizvodnja gumirane žime kot naša druga osnovna dejavnost nam je sicer dajala več dohodka, vendar le toliko, da bi životali in se pre-

bijali od danes do jutri. Tako smo se odločili za postopno ukinitve usnjarske proizvodnje. Proizvodne prostore, ki jih je proizvodnja gumarsko-plastične smeri. V tej proizvodnji zaposlujejo zdaj tiste ljudi, ki so zasedala usnjarna, smo postopoma začeli zoževati. Usnjarna čanes na primer zaseda le še tretjino tistega prostora, ki ga je imela včasih. Hkrati smo se v usnjarni usmerili na proizvodnjo povsem določenih proizvodov, ki jih bodisi sami predelujemo, bodisi jih še prodamo na trgu. V izpraznjenih prostorih pa se je začela razvijati nova izgubljena delovna usnjarna.

Ce vsega tega še ne bi storili, bi zdaj bili na tleh. Upam si trditi, da ljudem ne bi mogli zagotoviti niti takih osebnih dohodkov, ki se začnejo pri 800

dinarjih. Tako pa smo v letošnjih petih mesecih dosegli poprečje 1110 dinarjev, medtem ko se najnižji zaslužki začnejo pri 730 dinarjih — mesečni prejemki snažilk in drugih pomožnih delavcev, kakršnih je v naši tovarni vsega petnajst, medtem ko skupno zaposlujejo 460 ljudi. Z novim pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov, ki ga pripravljamo, pa nihče ne bi smel, seveda za polni delovni čas, zaslužiti manj kot 800 dinarjev. Kolikor lahko presodim, bi morali najnižji zaslužki v prihodnjem letu doseči vsaj 850 dinarjev. Sicer pa — zakaj bi govoril le jaz! Pojdite med ljudi, potem za, zaslužite! še naše funkcionarje!«

KAJ PRAVIJO DELAVCI? V slovenjgraški usnjarni tre-

nutno pripravljajo vse potrebno, da bi že v naslednjih dneh stekli novi stroji. Zato je večina zaposlenih na kolektivnem dopustu. Normalno dela le usnjarna. Petorico zaposlenih sem vprašal, kaj sodijo o sindikalnem priporočilu glede najmanjšega zaslužka 800 dinarjev za normalno delo v rednem delovnem času. Pa tudi to, kje vse se po njihovem mišljenju skrivajo možnosti za zvišanje zaslužkov v njihovi tovarni. Odgovorili so:

Stanko Matvoz, KV usnjarn, z ženo, ki je zaposlena, vzdržuje dva otroke, po lastni izjavi »pride čez 100 jurjev«. Po podatkih računovodstva je v prvem polletju povprečno zaslužil 1039,60 dinarjev: »Prav je, da se sindikat zavzema za delavce ampak — zavzeti bi se moral za več kot samo za 800 dinarjev! S tem še samski delavec komaj preživlja samega sebe. Ne bi pa vedel odgovoriti, kaj naj bi v moji tovarni storili, da bi bili

(Nadaljevanje na 2. strani)

Norme kot kriterij določanja višine osebnega dohodka

STRAN 6

Mladi in čas

STRAN 8

Trenutki osvežitve ZLATOROG kornet

lučka

RES JE

- bojlerji
- kuhinjske nape
- prezračevalci za sanitarije

30 NAJBOLJŠI

Podjetje izdeluje: kvalitetno posteljnino za gospodinjstvo s poudarkom na strojno vezanih vzorcih, kvalitetno in zelo uporabno gostinsko konfekcijo ter strojno klekljano čipko.
Se priporočamol

DOPISNIKI POROČAJO

Zadnji dan julija bodo v okviru praznovanja občinskega praznika slovesno odprli nov obrat Iskre na Blejski Dobravi. Denar za gradnjo nove hale je prispevala občinska skupščina, opremo pa podjetje Iskra Kranj. V novem obratu na Blejski Dobravi bodo delali nekatere dele za telefonske naprave. V tem obratu Iskre bodo zaposlili sto delavcev, pretežno žensk iz Jesenic in okolice. V končni fazi, ko bodo proizvodnja še povečali, bodo lahko zaposlili še enkrat toliko delavcev, to pa je za jeseniško komunjo že kar precej, saj imajo velike težave z zaposlovanjem žensk.

Zadnji dan julija bodo v okviru praznovanja občinskega praznika slovesno odprli nov obrat Iskre na Blejski Dobravi. Denar za gradnjo nove hale je prispevala občinska skupščina, opremo pa podjetje Iskra Kranj. V novem obratu na Blejski Dobravi bodo delali nekatere dele za telefonske naprave. V tem obratu Iskre bodo zaposlili sto delavcev, pretežno žensk iz Jesenic in okolice. V končni fazi, ko bodo proizvodnja še povečali, bodo lahko zaposlili še enkrat toliko delavcev, to pa je za jeseniško komunjo že kar precej, saj imajo velike težave z zaposlovanjem žensk.

AMANDMA V PRAKSI • AMANDMA V PRAKSI • AMANDMA V PRAKSI • AMANDMA V PRAKSI • AMANDMA V PRAKSI • AMANDMA V PRAKSI • AMANDMA V PRAKSI • AMANDMA V

Referendum z novo vsebino

Referendum, kot obliko neposrednega demokratičnega odločanja, smo kmalu po osvoboditvi vgradili tudi v naš socialistični sistem. Vsebinska in postopek referenduma, ki se je uveljavil kot institut našega družbeno-političnega sistema, zagotavljata, da je referendum pri nas vedno predstavljal obliko neposredne socialistične demokracije — obliko neposrednega soodločanja o vrsti pomembnih vprašanj.

Z uveljavitvijo delavskega in družbenega samoupravljanja se značaj referenduma še bolj razširi. Vse bolj se uveljavlja kot oblika neposrednega samoupravnega odločanja v temeljni družbeno-politični skupnosti, uveljavil pa se je tudi kot oblika neposrednega samoupravljanja v delovni organizaciji.

Vsebinsko in postopek za izvedbo referenduma je do uveljavitve amandmaja XV. določal zakon. Tudi danes je postopek za izvedbo referenduma v delovni organizaciji okvirno določen z zveznim in republiškim zakonom. Po uveljavitvi amandmaja XV delovni kolektivi avtonomno določajo oblike, preko katerih bodo uresničevali svoje samoupravne pravice in dolžnosti. Tako tudi vsebina referenduma ni več omejena, četudi zakon še vedno kljub amandmaju določa nekatera statusna vprašanja, o katerih se v delovni organizaciji lahko odloča le z referendumom.

Vzpodbujeni z določili XV. ustavnega amandmaja so številni delovni kolektivi posebej pozorno proučili tudi primernost dosežane vsebine neposrednega odločanja z referendumom. Ugotovitev Resolucije o uresničevanju ustavnega amandmaja XV, ki se glasi: »V doseganju izvajanja ustavnega amandmaja so bili doseženi pomembni uspehi in so se pokazale pozitivne tendence, ki so zlasti izražene v krepitvi neposrednega samoupravljanja delovnih ljudi...« se zato gotovo nanaša tudi na novo vsebino referenduma v statutih delovnih organizacij.

V teoriji poznamo tri oblike referenduma:
● referendum kot obliko neposrednega odločanja o določenih vprašanjih,
● referendum, na katerem se odloča o potrditvi nekega pravnega akta, in
● referendum, ki ga izvajamo, da bi poprej ugotovili mnenje o določenem vprašanju.

Glede na vsebino samoupravnega odločanja poznamo obvezni in fakultativni referendum. Z drugimi besedami bi lahko rekli, da je za določena vprašanja referendum obvezna in edina oblika odločanja, za druge pa se z referendumom odloča, če nastopijo

VELEBLAGOVNICA

nama

N

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škočja Loka,

BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

SPREJET JE NOVI STATUT ZASAVSKIH PREMGOVNIKOV

KONČANO POMEMBNO IN OBSEŽNO DELO

V tem velikem zasavskem podjetju so med prvimi v revirjih začeli pripravljati nove samoupravne dokumente in po skoraj dveh letih temeljitega dela pred kratkim sprejeli novi statut, ki ureja številna vprašanja in predvsem položaj te delovne skupnosti, kot tudi vseh njenih zaposlenih članov.

Posebna komisija za pripravo novega statuta je na zadnjem zasedanju osrednjega delavskega sveta Zasavskih premogovnikov ugotovila, da so v javni razpravi člani kolektiva dali nad 70 dodatnih predlogov in pripomb, od katerih jih je samoupravni organ precej sprejel, nekatere pa zavrnil, ker je ugotovil, da niso v skladu z nekaterimi drugimi, že sprejetimi samoupravnimi akti te delovne skupnosti. Razumljivo je, da so v več kot dvomesečni javni obravnavi člani kolektiva največ razpravljali o družbeno-ekonomskem položaju podjetja pa tudi o svojih pravicah in dolžnostih, odgovornosti pri delu tako vodstvenih ljudi, kot vseh drugih zaposlenih, o upoštevanju varnostnih predpisov, kar je nedvomno v rudarstvu še prav posebnega pomena zaradi narave dela v rudarstvu in o številnih drugih aktualnostih v zvezi s sedanjim in bodočim delovanjem tega podjetja.

Novi statut posebej ureja dolžnosti in pravice delovnih ljudi v zvezi s samoupravljanjem in uvaja kot osnovno celico združenega dela delovno skupino, ki naj omogoči vsakemu posamezniku, da sodeluje v samoupravljanju in s tem uresničuje svoje samoupravne pravice in dolžnosti. S sprejetjem novega statuta

uresničevanje njegovih temeljnih in drugih določil, vsebovanih v teh ali onih poglavjih. Pravilna in umestna je ugotovitev, da bo statut ostal zgolj in edinole samo krpa popisane papirja, če bi njegovo izvajanje prepustili samo posameznikom ali celo posameznim skupinam, pa se, razumljivo, šele začenja ne pa vsemu kolektivu. Po drugi strani pa je res, da bo treba posamezna njegova določila uresničevati postopoma in da se bo treba zanje vsestransko prizadevati. Ni nobenega dvoma, da bo izvajanje statuta v glavnem odvisno od gospodarjenja oziroma uspešnosti prihodnjega gospodarjenja Zasavskih premogovnikov. Zato ni naključje, da o potrebi smotrnega, preudarnega gospodarjenja, o potrebi ustvarjanja takih pogojev poslovanja, da bo to v korist podjetju kot celoti, kot tudi posameznim članom delovne skupnosti, ni govora samo v enem ali dveh

poglavjih, marveč na številnih straneh tega akta. Vse kaže, da bo prav prihodnji čas nazorno pokazal, kako in v kolikšni meri je pravzaprav mogoče uresničevati vsa stališča novega statuta v praksi. Zasavski premogovniki so prav v teh dneh zašli v velike težave zaradi ostrenih pogojev pridobivanja premoga in zaradi nekaterih drugih objektivnih razmer gospodarjenja. Kolektiv bo moral vložiti velike napore, da bo odstranil vse tiste vzroke, ki mu za zdaj onemogočajo doseganje boljših proizvodnih in poslovnih uspehov.

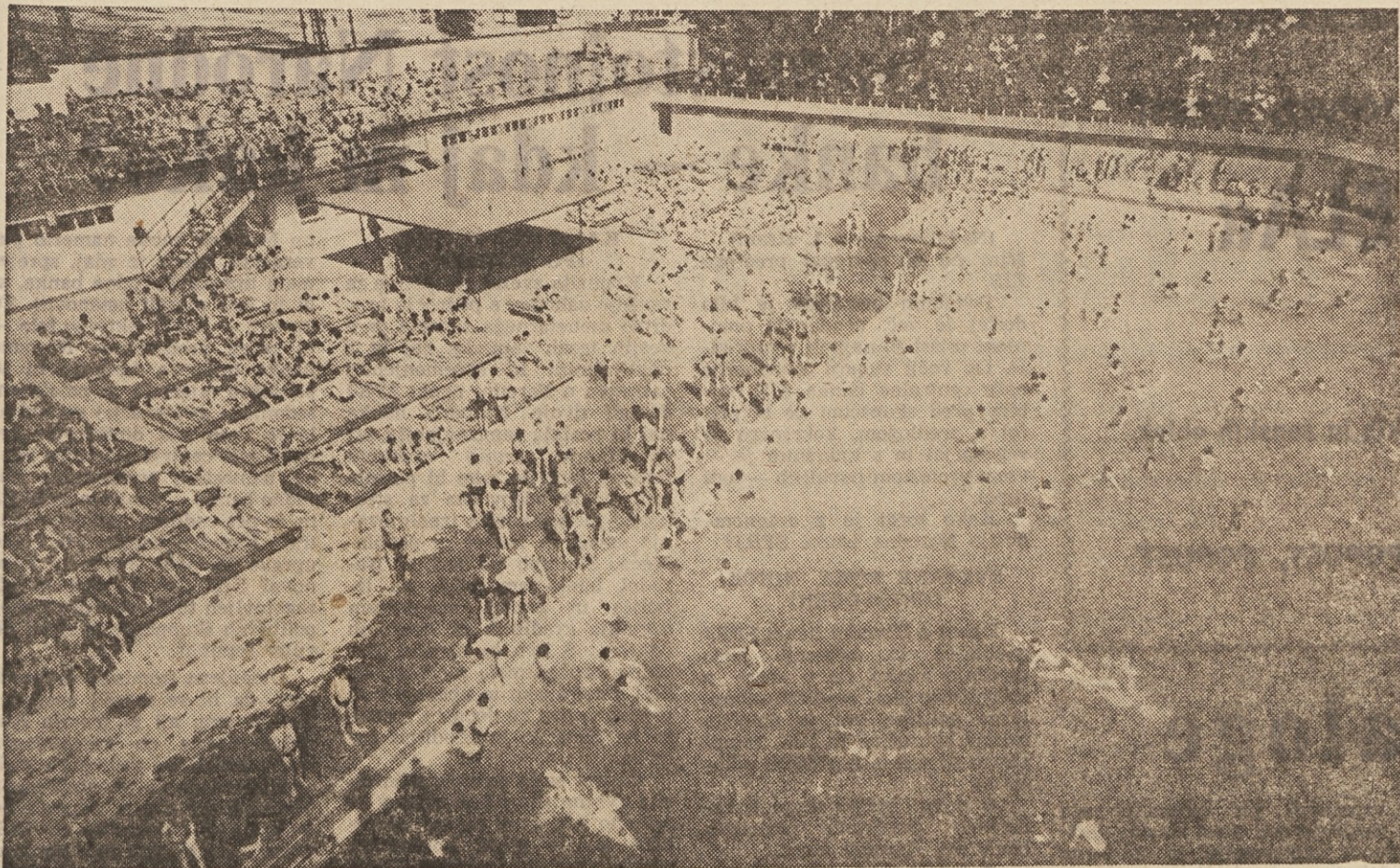
IZREDNA PRILOŽNOSTI

volan ljubljana
kersnikova 6

vam nudi vozila NSU za dinarska in devizna sredstva

- NSU — 1200 C — 7.152 DM ali 26.950.— N-din — fco Sarajevo Rok dobave pri deviznem vplačilu — promptno, pri dinarskem 30—60 dni
- NSU — 1000 C — 6.476 DM ali 24.400.— N-din — fco Sarajevo Rok dobave pri deviznem vplačilu 30—45 dni, pri dinarskem 90—120 dni

**Ne zamudite te priložnosti, ker je količina vozil omejena.
Vse informacije o nakupu dobite v našem prodajnem oddelku Ljubljana,
Kersnikova 6, telefon 311-734.**

Ljubljančani se lahko v teh vročih dneh ohladijo v treh mestnih bazenih, in sicer na Iliriji, od koder je tudi naša fotografija, na Koleziji in v na novo odprtem kopališču na Kodeljevem. Kopališče Ilirija je vsak dan polno, okrog tisoč kopalcev se dnevno zvrsti v njem, ob praznikih in nedeljah pa tudi preko tisoč

NAMENSKO VARČEVANJE DELAVCEV »IBT«, ZAČASNO ZAPOSLENIH V TUJINI

Upravičene želje pa tudi potrebe

Predstavniki Investicijskih birojev v Trbovljah so pred kratkim pripravili v Frankfurtu, v Zvezni republiki Nemčiji, prvi širši pogovor z vodji skupin delavcev tega podjetja, zaposlenih v Münchnu, Amerbergu, Zahodnem Berlinu in drugod. Osnovni namen posvetovanja je bil temeljiteje seznaniti vodje skupin in preko njih vse delavce tega podjetja z nekaterimi načrti Investicijskih birojev v zvezi z začetkom uvajanja širšega poslovnotehničnega sodelovanja z nekaterimi zahodnonemškimi podjetji, kar naj bi zagotovilo delavcem po vrnitvi domov ustrezno zaposlitev, in s programom stanovanjske izgradnje, saj je znano, da številni delavci tega podjetja namensko varčujejo za izgradnjo svojih stanovanjskih hiš ali nakup stanovanj potem, ko se bodo za stalno zaposlili doma.

V zvezi s tem je zanimiv sklep Investicijskih birojev, da bo preučil možnosti, da iz sredstev, ki so pridobljena od zaposlenih v Zvezni republiki Nemčiji, izdvoji okrog 12 do 14 % denarja izključno za izgradnjo stanovanj za njihove potrebe,

ko se vrnejo domov. Gre torej za to, da bi ti delavci delno s svojimi prihranki, deloma s sredstvi matičnega podjetja čimprej dobili ustrezna stanovanja ali pa da bi si lahko sami zgradili svoje družinske hišice. Investicijski biroji so že rezervi-

rali večje zazidalne površine v Trbovljah, kjer naj bi čez nekaj let zraslo novo stanovanjsko naselje, predvsem za delavce-povratnike iz Zahodne Nemčije.

Pomenek v Frankfurtu na Maini pa je odkril še nekatere pomembne značilnosti v zvezi z namenskim varčevanjem naših delavcev v tej zahodnoevropski deželi. Zanimanje za varčevanje pri naših delavcih, za organizirano, namensko varčevanje je seveda izredno veliko. Vendar domala vsi naši ljudje sodijo, da jim naš bančni mehanizem, ki za zdaj omogoča varčevanje samo za stanovanja, se pravi, da je mogoče dobiti zgolj kredite na hranilne vloge za stanovanja, ne ustreza. Veliko naših delavcev varčuje tudi za druge namene; eni za izgradnjo manjših obrtnih obratov, drugi za servisne delavnice, tretji bi radi odprli zasebna gostišča, spet drugi razne druge, manjše obrate in delavnice. Žal, pa namensko varčevanje za te dobrine pri nas še ni uvedeno, in zato delavci upravičeno sodijo, da bi kazalo izpopolniti naš bančni sistem oziroma bančno poslovanje. Kot so poudarjali vodje skupin v razgovorih v Frankfurtu, prav to odvrča številne naše ljudi, da svojih prihrankov ne vlagajo na domače devizne račune, ker pač vedo, da s svojimi hranilnimi vlogami ne morejo najemati kreditov in posojil za te namene. Zelja velikega števila naših delavcev pa je, da bi jim slovenska kreditna banka in hranilnica omogočila tudi te oblike varčevanja, saj bi v tem primeru sredstva na devizne račune naših ljudi pri tej banki zagotovo hitro porasla, to pa bi bil za to bančno hišo nedvomno še večji uspeh, kot ga dosejajo v sedanjem deviznem poslovanju. Predstavniki ljubljanske kreditne banke in hranilnice, ki je tudi sodeloval na posvetovanju, je pojasnil vzroke, ki za zdaj še onemogočajo te oblike poslovanja, poudaril pa je, da vodstvo banke že lep čas poskuša doseči soglasje za te oblike poslovanja pri zveznih organih in da jim bo to morda kmalu uspelo.

● AMANDMA V PRAKSI ● AMANDMA V PRAKSI ● AMANDMA

pomeni, da se bo v naši prihodnji samoupravni praksi o številnih vsebinsko novih vprašanih odločitvah sprejemala po poti referendumu.

Referendum kot oblika potrjevanja veljavnosti samoupravnega akta se v dosednji praksi ni uveljavil. Ta oblika referenduma, kolikor bi jo dovolj pogosto uveljavljali, bi lahko pomembno prispevala k hitrejšemu razvoju samoupravnih odnosov. S tem referendumom se odloča o potrditvi nekega akta organa, ki je pristojen, da tak akt sprejema. V primeru, da statut uveljavlja to obliko referenduma, tak akt velja le, če je bil po sprejetju potrjen na referendumu. Tudi ta oblika referenduma je lahko v statutu opredeljena kot obvezen ali kot fakultativen referendum. Pozitivna zakonodaja ne obvezuje delovnih organizacij, da uveljavijo to obliko referenduma, saj ne predvideva potrjevanja sprejetih splošnih posamičnih aktov na referendumu. Menim, da bi to obliko referenduma bilo primerno uveljaviti za uveljavitev statuta in pravilnikov o delitvi dohodka, osebnih dohodkov ter pravilnikov o delovnih razmerjih. Vsi navedeni akti predstavljajo podrobno določeno normativno osnovo samoupravljanja v vsaki delovni organizaciji, njihovo oblikovanje pa je vse prepozno dejansko prepunščeno le ozki skupini delavcev v podjetju. V nekaterih delovnih organizacijah v drugih republikah statuti predvidevajo referendum kot obliko potrjevanja veljavnosti samoupravnega akta, zlasti za uveljavitev statuta, medtem ko v naši republiki tega primera še nismo našli.

Pač pa statuti nekaterih delovnih organizacij uveljavljajo referendum kot metodo ugotavljanja mnenja delovnega kolektiva o določenem vprašanju. Ta oblika referenduma predstavlja v statutu zapisano možnost, da delavski svet v določenih primerih pred sprejetjem določene odločitve iz svoje pristojnosti mora razpisati referendum, da bi ugotovil mnenje (razpoloženje) delovnega kolektiva o vprašanju. V tem primeru gre le za fakultativni referendum, saj je odločitev o njegovem razpisu odvisna od delavskega sveta. Te oblike referenduma, ki po vsebini predstavlja bolj metodo dela delavskega sveta, kot pa obliko neposrednega vpliva na odločitve o določenem vprašanju, ne zasledimo v statutih. Taka oblika referenduma in anketa imata skupni namen. Zato naj navedem kot primer določilo iz statuta »Transporta« iz Ilirske Bistrice: »O vseh vprašanih, za katera ni obveznosti, da jih mora obravnavati zbor delovnih ljudi, oziroma da se morajo reševati z referendumom, lahko člani delovne skupnosti izražajo svoja stališča in dajejo sugestije v anketah.«

Navedeno določilo dokazuje, da sestavljamcem ni bila znana možnost uveljavitve referenduma kot metode za ugotavljanje mnenja delovnega kolektiva. Zato so se poslužili ankete, ki pa predstavlja enako ali celo bolj celovito obliko ugotavljanja mnenja delovnega kolektiva.

Vsi navedeni in drugi primeri bi morali biti deležni široke družbene podpore, saj predstavljajo v organizaciji samoupravljanja nove rešitve, ki vodijo h krepitvi neposrednega odločanja o vseh bistvenih vprašanih družbeno-ekonomskih odnosov, dela in poslovanja.

PETER TOŠ

— Kakšna je po tvojem situacija?
 — Kaj več, kot se lahko te dni prebere, ne vem! Skupščina je šla na dopust, cene pa še naprej skačejo kvišku. Izvršni svet se menda še kuha po pisarnah, ampak kaj velikega ne bo mogel napraviti. Ni ma prave besede.
 — Ja, tudi jaz sem prebral, da bo v jeseni zahteval več pravic: To bi ne bilo slabo. V skladu s tem bi lahko tudi pri nas napravili kakšne kadrovske premike...
 — Nikar, Jože! Čas za to še malo ni primeren: ljudje so na dopustu. Razen tega je treba, prav zdaj, če nočemo, hladno glavo, ne v taki vročini. Raje zapri svoj resor in se kam potegni!
 — Jaz pa mislim, da je treba stvari postaviti tako, kot je treba, prav zdaj, če nočemo, da nas bo situacija prehitela...
 — Misliš?
 — Ja, mislim! Kadrovski aspekt obravnavanega problema se bo na jesen nedvomno

PODOBE NAŠEGA ČASA

kakšen pogled naprej! Ze takrat se je poživljal na reformo; nam drugim pa se je razodelo šele lani in letos. Ampak eden mora vedno plačati ceno. Razumeš zdaj?
 — Ampak on ni bil nikoli doma; kar naprej je letal po bankah in v Beograd in ven. Govorili so, da je tolikokrat na poti, da se je nad Zagrebom že trikrat srečal...
 — Dragi moj, saj zato! Prav takšen profil se zdaj išče. Poglej malo bilance in se vprašaj, kje je denar, pa ti bo takoj jasno, kakšen kadrovski aspekt se bo jeseni in drugo

Kadrovski aspekt aktualne situacije

zelo zaostri. Najbolje, tovariš sekretar, da kar takoj pripraviva ustrezen seznam ljudi.

— Ali ne bi raje počakala na zvezne in republiške kriterije?
 — Nikakor. Reki bodo: gre naj za nosilce samoupravljanja, za organizatorje ustvarjalnih pobud, za družbeno razgledane subjekte in podobno. Jaz pa mislim, da je treba stvari postaviti nekoliko širše...
 — Kako?
 — Izhajati je treba iz situacije, ki je relativno fleksibilna.
 — In?
 — Tudi naši kadri morajo biti fleksibilni, ne pa togo zaprti vase.
 — Pa sploh imamo takšne kadre?
 — Imamo, kako ne! Pogled na primer Stefana...
 — Ampak Stefan je bil vendar v arestu.
 — Ja, bil! Pa si kaj vprašal, zaka? Zato, ker se je prve dni reforme, ko je šlo še zares, zašpekuliral z oljem. Odkrili smo ga le po naključju. Prelistal sem obtožnico:

— Kaj pa reforma?
 — Katera reforma?
 — Moža sta se zasmejala in dvignila kozarca.
 — Na zdravje!
 — Potem si je starejši otrl z dlanjo ustnice in rekel:
 — Oho, Janez, članarine še nisi poravnal za ta mesec. No, če nimaš, ti posodim.
 — O, toliko pa še imam. Kaj si še vedno blagajnik naše podružnice?
 — Se! Na seji upravnega odbora so rekli, da sem še najbolj primeren za to funkcijo, ker nisem imel še nikoli debelega denarja v rokah, vedno le plačo. Več, v odboru je več direktorjev, imamo pa tudi enega ministra...
 — No, potem si pri viru informacij; ali nam bodo pokojine kaj zvišali?
 — Nisi bral? Ne več v maju za nazaj, ampak ob vsakem novem letu...
 — Štiri mesece prej?
 — Ja, štiri mesece...
 VINKO BLATNIK

Kompas ima svoje hotele ne samo po Sloveniji, temveč tudi vzdolž jadranske obale. Pred kratkim zgrajeni hotel v Dubrovniku je poln gostov

M. V.

Splošno gradbeno podjetje

»SAVA«

JESENICE na Gorenjskem

Izvaja visoke, nizke, industrijske, športne in turistične gradnje. Prav tako podjetje gradi stanovanja za trg na področju Jesenic, Kranjske gore in Lesc. Ta stanovanja prodaja interesentom, ki imajo lastna sredstva za odkup ali pa si jih pridobijo v kreditnih bankah.

Interesenti za vse vrste gradenj se lahko informirajo pri podjetju, ki jim kvalitetno in po zmernih cenah zagotavlja uresničitev gradnje od idejnega projekta do konca gradnje.

KOLEKTIV ČESTITA DELOVNIM LJUDEM ZA OBČINSKI PRAZNIK!

Kolektiv trgovskega podjetja

»ZARJA« — Jesenice

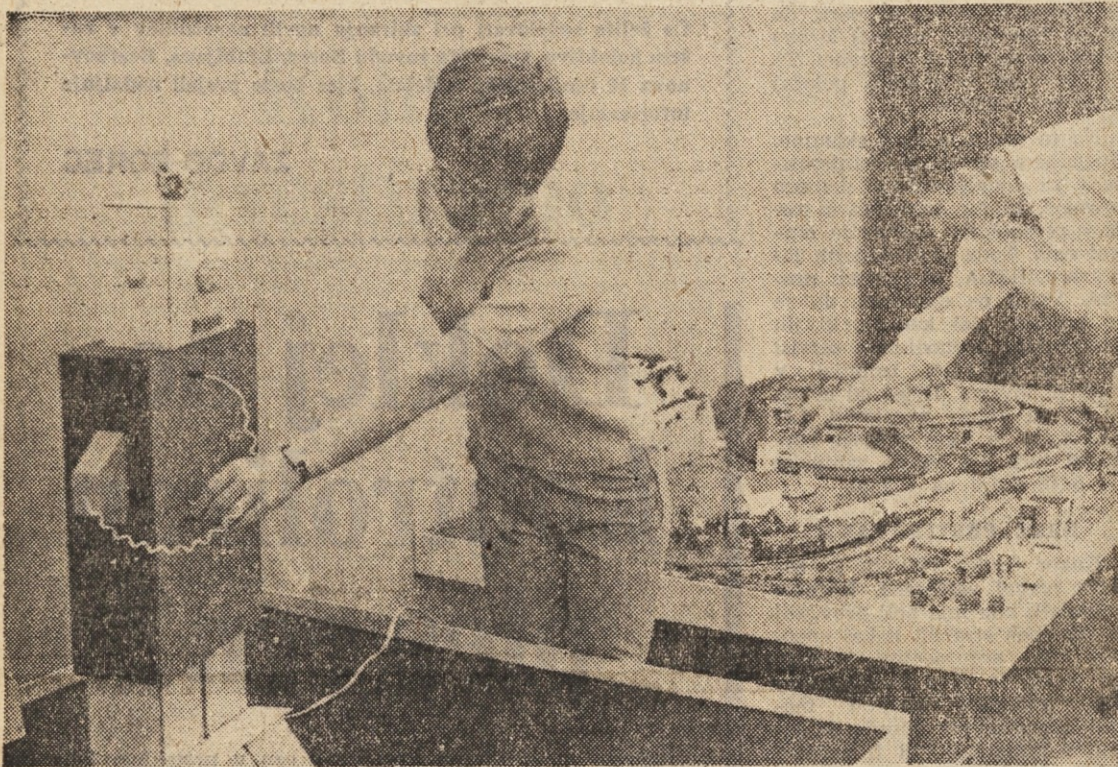
ČESTITA OB OBČINSKEM PRAZNIKU VSEM ČENJENIM KUPCEM IN POSLOVNIM SODELAVCEM TER SE PRIPOROČA ZA NADALJNJE SODELOVANJE.

- 15 specializiranih trgovin
- servisna služba za TV, radio-akustične aparate
- bogata ponudba
- ugodni kreditni pogoji
- brezplačna dostava na dom

IZVENŠOLSKA DEJAVNOST VINIŠKIH UČENCEV, S KATERO SO SE VKLJUČILI POSREDNO PRAV V VSE AKTUALNE PROBLEME DANAŠNJEGA SVETA

Mladi in čas

Vsak peti otrok v Beli krajini ima enega od staršev na delu v tujini. Na svojo razstavo, na kateri so prikazali ta problem, so povabili predstavnike političnega in kulturnega življenja. Hoteli so jih opozoriti na ta problem, žal pa so se le redki povabilu odzvali.

Robot Marko ima pod kontrolo prometno vozlišče železnice, avtomobilov in ladij, nadzira pasjo družino in plesoča robota in še in še...

V začetku meseca so imeli v Vinici v Beli krajini že tretjo razstavo izvenšolske dejavnosti v novi osnovni šoli. Letos so to razstavo posvetili petindvajseti obletnici OZN in ji dali naslov »Mladi in čas«.

Učenci osnovne šole v Vinici so že široko po svoji domovini in izven nje znani po svoji izvenšolski dejavnosti. Poleg izdelovanja tehničnih predmetov, raznih robotov in zapletenih strojev, so sprožili akcijo »Poslušajte nas«. Lani so izdali celo knjigo pisem iz vsega sveta. Letos je razstavljenih nekaj teh pisem. V tem prostoru, ki je

posvečen krožku OZN, je tudi začetek nove letošnje akcije, ki ima naslov »Obtožujem« in ki bo zbrala prispevke otrok vsega sveta, ki so proti vojni in zatiranju. O tem še neradi govorijo, ker bodo akcijo pričeli šele jeseni.

Poleg tega je v šolskem splotju tudi republiška razstava fotografije pod naslovom »Mir, pravičnost, napredek«. V posebnem prostoru je razstava belokranjskih narodnih noš in značilnih izdelkov. Dali so ji naslov »Hodil po zemlji sem naši«. S tem delom razstave so imeli poseben namen. Na celi steni so

pokazali, da ima vsak peti otrok v Beli krajini enega od staršev v tujini. Povabili so predstavnike političnega in kulturnega življenja, da bi jih opozorili na ta problem. Žal, pa so se odzvali le redki.

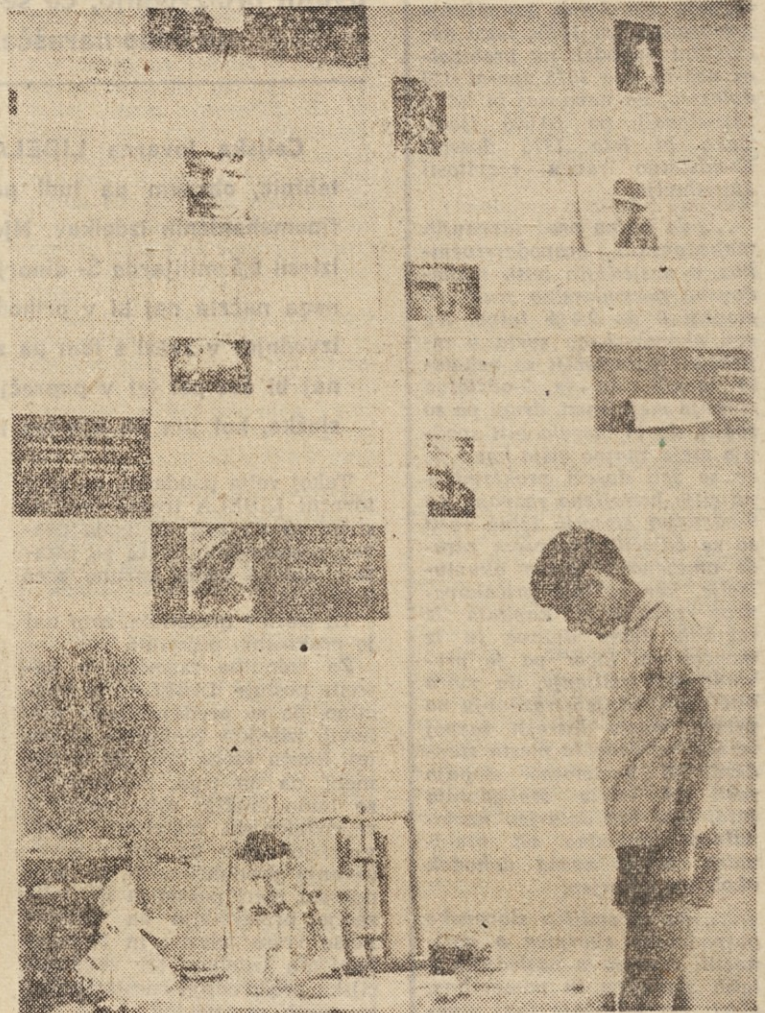
Najbolj zanimiva za poprečnega obiskovalca je gotovo soba robotov, ki so ji dali naslov »Ustvarjalna fantazija«. Preko dva metra visok robot Marko ima pod kontrolo prometno vozlišče železnice, avtomobilov in ladij, nadzira pasjo družino in plesoča robota, pa glasbeni in računski robot. Prav neverjetno, kako je pod otroškimi rokami

lahko nastal tako zapleten mehanizem! Vse dela brezhibno.

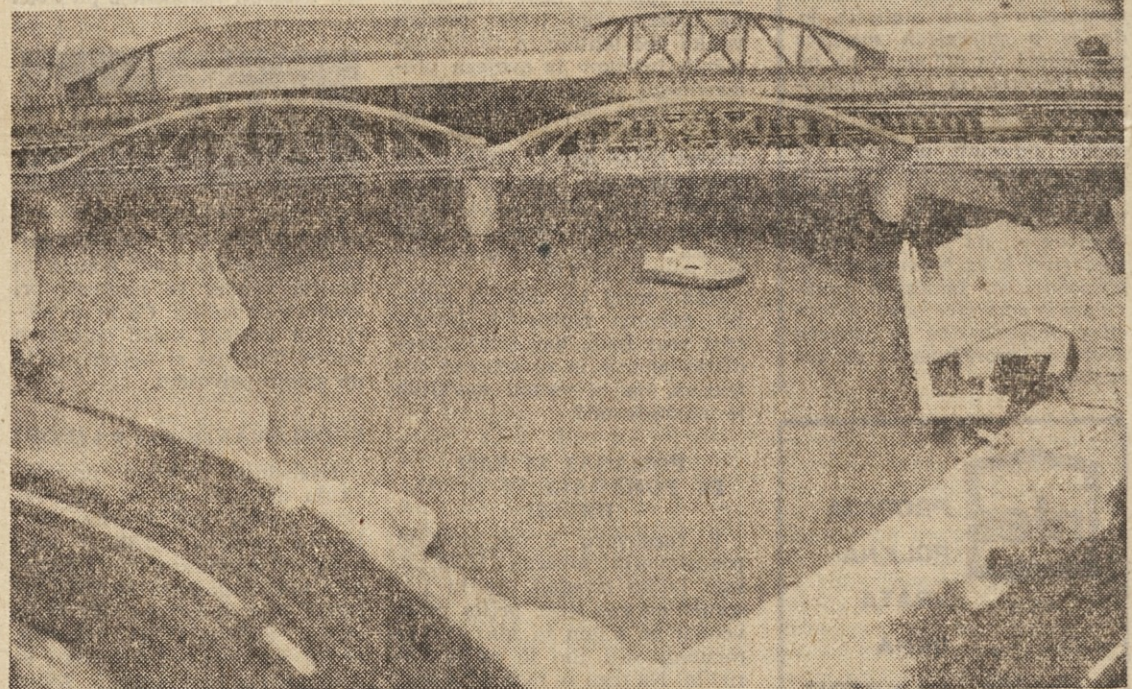
Na razstavi sodelujejo učenci samo s svojimi izdelki izvenšolske dejavnosti. Dvanajst krožkov in skoraj tristo učencev je pripravilo razstavo. Človek skoraj ne bi verjel, da kmečki otrok poleg šolskega dela in domačih obveznosti na polju in v hiši najde še toliko časa za neobvezno delo v krožkih.

»Skoda je le,« je povedal direktor šole tovariš TROHA, »da ti otroci, ki so tako nadarjeni in prizadevni, ko hodijo v šolo, nimajo povečini nobene možnosti več za nadaljnji razvoj, ko obvezno šolanje končajo.«

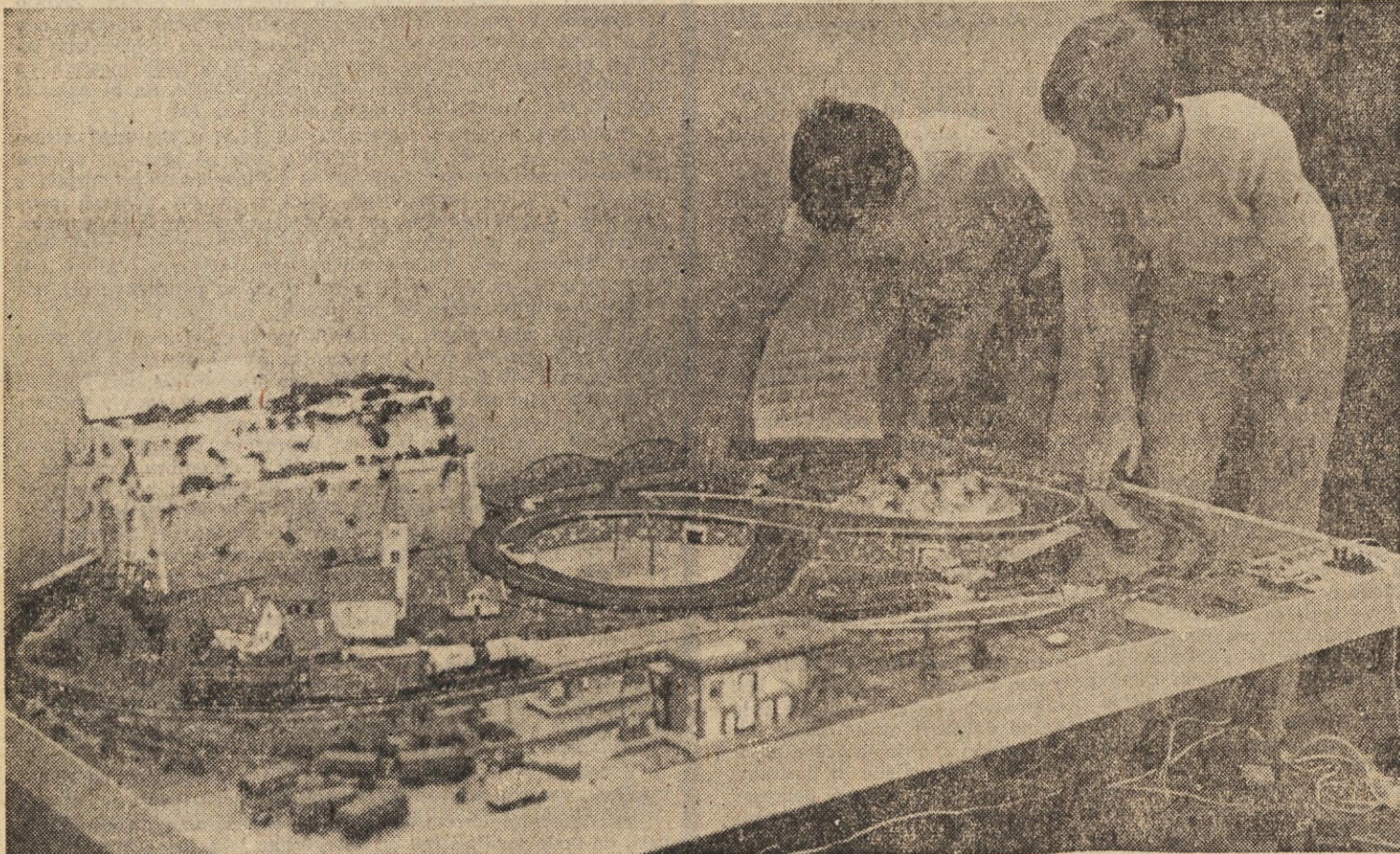
Dvomislim, da so otroci v dru-

Obtožujemo vojno! Hočemo mir in srečno mladost!

Umetno jezero z motornimi ladjami, nad njim pa viadukti

Na tem majhnem prostoru se vse premika, premika tako, kot v velikem mestu

gih krajih Slovenije manj nadarjeni in manj sposobni. Razstave pa, ki bi pokazala tako vsestransko aktivnost, še na nobeni šoli nisem videl. Verjetno nimajo za to zaslug le otroci.

TEKST IN FOTOGRAFIJE: ANDREJ AGNIČ

V Modni hiši si lahko izberete bogat asortiment damske poletne konfekcije. Izbirali boste lahko med najrazličnejšimi modeli za šport, počitnice, službo ter modeli za svečane priložnosti. Poleg tega so na oddelku damske konfekcije v prodaji ekskluzivni, visoko modni modeli v omejenem številu.

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

DELAVSKA ENOTNOST

listilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 29. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MILAN POGACNIK. Naloga: javno-uredniška in upravska. Ljubljana, Dalmatinova ul. 1. poštni predal 313 VI. telefon uredništvo 316-672, 316-695. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hrbi dincek Ljubljana, št. 501-620-7-2000-10-3204-486 — Poslanje: številka stane 50 N par 50 S-din. Naročnina je četrtletna 6,50 N-din - 650 S-din - polletna 13 N-din - 1300 S-din in letna 26 N-din - 2600 S-din. Reklame ne vračamo - Poština plačana v gotovini - Tisk in kliseji CZP »Ljudska pravica« Ljubljana